

Na bojiščih velika razgibanost

Boji med Italijani in Grki v Albaniji

Slabo vreme ovira prodiranje

»Slov. gospodar« je poročal o velikem napredovanju Grkov na celotni albanski fronti. Od našega zadnjega poročila je zavladalo na pretežnem delu albanskega bojišča skrajno slabo vreme. Po hribovju je visok sneg, po ozkih dolinah pa blata do kolena. Radi nezadostnih dovozov vojnih potrebščin ni misliti na hitrejšo prodiranje Grkov ne v smeri proti Elbasanu in ne proti Valoni ob morju.

Zasedba važnih izhodiščnih točk

Na južnem frontnem odseku so napredovali Grki z zavzetjem dveh važnih izhodiščnih točk: naselja Kodra pri Tepeleniju in kraja Koljice, ki leži na vzporedni cesti, vodeč proti mestu Berat. Oba kraja ležita v dolini reke Vojuše, ki se izteka v morje severno od Valone, in sta velikega pomena kot izhodiščni točki za nadaljnje napredovanje grške ofenzive, ki se bo usmerila na jug proti Valoni in severno proti mestu Berat.

Albanski petrolejski vrelci

Na severnem frontnem odseku severno in severozapadno od Podgradca so se Grki utrdili na novo osvojenih položajih. Italijani so poskušali tam na več mestih protinapade, a se ni posrečilo nikjer italijanskim četam, da bi potisnile Grke iz enkrat zavzetih postojank. V teh bojih igra zelo važno vlogo »evzonski nož«, to je dolg bajonet, s katerim koljejo

evzoni (kraljeva garda) nasprotnike v napadih in protinapadih.

Italijanski odpor postaja na severu zelo močan ter trdovraten, ker so zašli v nevarnost zelo važni in pomembni petrolejski vrelci v dolini reke Devoli. Iz več sto vrelcev črpa Italija svoje poglavitne zaloge petroleja. Italijanska država je naložila težke vsote v te vrelce, ki so dajali v mirnem času 15.000 ton petroleja mesečno, kar znači polovico celotne potrebe Italije. Od vrelcev vodi 120 km dolg petrolejski vod do malega petrolejskega pristanišča južno od Valone. Odkar je prekinila angleška pomorska zapore vsak nadaljnji uvoz petroleja v Italijo, je italijanska vlada v zadnjem letu vložila izredno veliko truda, da je izpopolnila albanske petrolejske naprave ter jih je zavarovala proti napadom.

Za čiščenje albanskega petroleja poseda Italija v Livornu in Bariju velike čistilnice, katere stalno obiskujejo angleški bombniki ter jih skušajo rušiti.

Prodiranje grških čet v dolino reke Devoli v območju petrolejskih vrelcev je napotilo italijansko vrhovno poveljstvo, da je poslalo v ta odsek močne okrepitve, da bi zaustavile prodirajoče Grke. Kakor hitro pa bodo Grki napredovali v dolini reke škumbe, bodo albanski petrolejski vrelci ogroženi tudi z vzhodne strani. Na tem odseku se bodo bili še zelo hudi in krvavi boji.

čalo angleško vojno brodovje in letalstvo, ki sta obstreljevala ter bombardirala vsako večje zbiranje čet in motoriziranih oddelkov.

Radi omenjenih neprilik se je Graziani s svojimi številnimi kolonialnimi četami močno utrdil po ozemlju nekaj deset kilometrov južno od pristanišča Sidi Barani. Na vrhovih obalnih vzpetin proti omenjeni luki so prve postojanke italijanske vojske, ki obstojajo med drugim iz šestih močno utrjenih taborišč. Italijanska vojska v teh taboriščih predstavlja po svoji sili dve veliki armadi, ki sta po številu znatno močnejši od angleških čet.

Angleški bliskoviti sunek

Napadalno gibanje angleške vojske se je začelo 7. decembra zvečer, ko so se oddelki pehote v sodelovanju z motoriziranimi enotami pomaknili preko 150 km puščavskega sveta — pod zaščito teme v 13 km široko »ozemlje brez gospodarja«, ki je doslej ločilo oba vojna tabora. V največji tajnosti so se poskrile angleške čete v tako dobro skrite postojanke, da jih italijanska izvidniška letala preko 8. decembra niso odkrila. V noči na 9. december so se Angleži neopaženo približali italijanskim postojankam in so začeli zgodaj zjutraj z po nemškem vzorcu izvedeno bliskovito ofenzivo.

Italijanska najbolj južna taborišča so bila v presenečenju zavzeta. Nato so predrle angleške motorizirane čete italijanske postojanke ter odbrzele s podporo letalstva in streljanja iz topov angleških bojnih ladij na zbirališča italijanskih čet do obmorske postojanke Bukbuk (zapadno od Baranija). Vzhodno od Sidi Baranija so osvojile angleške čete v silnem zaletu Maktilo, katero je poprej topništvo angleških bojnih ladij silovito obstreljevalo. Na ta način so zašle italijanske čete v od Angležev ustvarjeno zanko med omenjenima mestoma in so bile obkoljene z glavnim oporiščem Baranijem, katerega so Angleži zasedli dne 11. decembra.

Ob tej priliki je bilo zajetih in razpršenih pet divizij ali veliko več kot en armadni zbor z vsem vojnim materialom od tankov pa do popolnih baterij protiletalskih topov.

Pri prvem angleškem ofenzivnem sunku proti Sidi Baraniju je padel — kakor je »Slov. gospodar« poročal že v zadnji številki med kratkimi tedenskimi novicami — poveljnik libijskih čet general Maletti. Z divizijami vred so ujeli Angleži tri generale. Poleg omenjenih treh generalov sta bila pri nadaljnjem prodiranju zajeta še dva italijanska generala. Vseh pet so Angleži z letali prepeljali v Kairo.

Takoj po zasedbi Sidi Baranija so Angleži nadaljevali pohod proti zapadu v smeri proti italijanski Libiji. Kakor je ugotovilo angleško letalstvo, so dolge kolone italijanskega moštva in prateža v gibanju, toda kakega

Angleška olenziva v Afriki

Nevaren položaj za Anglijo po zlomu Francije

Po izpovedi angleškega ministrskega predsednika Churchilla v parlamentu 10. decembra je spravlil zlom Francije položaj Anglije v Sredozemlju v resno nevarnost. Italijani so začeli iz svoje afriške kolonije Libije pod poveljstvom maršala Grazianija resno ogrožati Egipt in Sueški prekop. Angleška nadoblast nad Egiptom in Suezom je bila še tem bolj v škripcih, ker je bil angleški otok vsak čas izpostavljen možnosti nemškega vdora. Od oktobra dalje, ko je posetil angleški vojni minister Eden Egipt, so bila poslana vrhovnemu poveljniku angleških čet generalu Wawellu znatna ojačenja kolonialnih čet iz Avstralije, Nove Zelandije in Indije. Angleška pomoč Egiptu je sestavljena iz vojaštva, ki je že dolgo v aktivni službi in dobro preizkušeno za gibanje na puščavskem ozemlju. Ko so bila angleška ojačenja v Egiptu pripravljena za ofenzivni sunek, tedaj je prišel italijanski napad na Grčijo. Angleži so bili prisiljeni, da so poslali s svojih afriških oporišč velike sile svojega letalstva Grkom, ki so jim pomagali pri

obrambi domovine in v sedanji ofenzivi. Šele decembra je bilo številno stanje angleškega letalstva v Egiptu toliko okrepljeno, da je bila možna ofenziva pod poveljstvom angleškega generala Wilsona.

Italijanske priprave z pohod v Egipt in Suez

Italijanski maršal Graziani je začel kmalu po vstopu Italije v vojno ob strani Nemčije in po izločenju Francije ogrožati angleško afriško posest od severa iz Libije in angleški Sudan od juga iz Abesinije. Najnevarnejši napadi Italije na Egipt in Suez so bili naperjeni iz Libije ob morski obali. Grazianiju je uspelo, da je zasedel severnoafriška angleška pristanišča: Sollum, Bukbuk in Sidi Barani. Od te zadnje važne postojanke se razprostira proti Egiptu široko puščavsko ozemlje brez vode, ker so Angleži uničili vse studence. Radi pomanjkanja vode in cest skozi puščavo se je mor. I maršal Graziani dobro pripraviti na pohod preko puščavske Sahare.

Prvotni načrt italijanskega prodiranja ob morski obali proti Ale... je onemogo-

Zemljevid k bojem v severni Afriki. Levi zemljevid kaže severnoafriški odsek, na katerem prodirajo Angleži iz Egipta v italijansko Libijo (na karti Cirenaića). — Na desnem zemljevidu sta vidna celotni Egipt, Libija in francoska Afrika, iz katere so na pohodu čete »svobodne Francije« pod poveljstvom generala De Gaullea proti zahodnemu delu italijanske Libije. — Opomba. V poročilu o bojih omenjamo kraj Bukbuk, na zemljevidu pa je kraj zaznamovan z Bagbag.

zbiranja Italijanov za obrambo in zaustavitve angleške ofenzive ni opazilo.

Istočasno kot na severu, so začele na jugu pohodi v italijansko Libijo čete »svobodne Francije«, katerih vrhovni poveljnik je znani francoski general de Gaulle.

Vojaški pomen zasedbe Sidi Baranija

Sidi Barani so zasedli Italijani pred tremi meseci kot brezpomembno in skoraj opuščeno angleško kolonialno pristanišče. V treh mesecih je bil Sidi Barani spremenjen v močno utrjeno pomorsko in kopno oporišče, ki bi

naj služilo armadi maršala Grazianija kot izhodišče v pohodu na Aleksandrijo in Sueški prekop. Izguba Sidi Baranija z ogromnimi zalogami vojnih potrebščin, ki so bile tamkaj nakopičene, pomeni za italijansko afriško armado hud udarec.

Za naš list!

Živimo v dobi, ko se razvija v svetu orjaška borba med velesilami. Ta tekma in borba se vrši na kopnem, na vodi in v zraku z vsemi vrstami najmodernejšega orožja, ki ga je izumil človeški duh. Spričo te vojne, vršče se med velikimi silami, ne smemo pozabiti neke druge velesile. Ta nima ne tankov, ne topov, ne bombarderjev, ne vojnih brodov. Njeno orožje je duhovno. Ta velesila ni omejena na ozemlje kakšne države ali skupine držav, marveč sega preko mej vseh držav do skrajnih pokrajin zemlje. Ni enovita v notranjosti, marveč je razdeljena na tri tabore: na vojskujoča se tabora držav in na tretjo skupino nevtralnih držav. Ta velesila je tisk.

Tisk je danes najvažnejše obveščevalno sredstvo, ki nese vesti iz domovine in tujine po vseh krajih do zadnjega gorskega naselja. S tem je ustrezno eni najelementarnejših (prvinskih) zahtev razmišljujočega duha. Človek hoče doznati za vse važnejše dogodke, ki se dogajajo v lastni in v drugih državah širine sveta. Poučen hoče biti o vsem do najnovejših dogodkov. Takšna je človeška narava. Že stari Grki so se, ko so se sestali na ulici ali cesti, po običajnem pozdravu vprašali: »Kaj je novejšega?« Njihova radovednost se ni zadovoljila z novicami, marveč je zahtevala tudi najnovejše.

Časnik nam poroča o vsem, kar se dogaja doma in v tujini ter v svetu. Danes je to posebno važno, ker se z nečuvano, prej neznanom naglico dogajajo stvari, ki so odločilne važnosti za bodočnost. Ako je že prej vsak kolikaj izobražen človek potreboval časnik, ki ga je obveščeval in poučeval, ne bi danes smela biti nobena družina brez takega lista. Izgovor, da ni denarja, ne drži. Za tednik zmere naročnina vsaka družina. Koliko denarja zavrnejo ljudje za nepotrebne, celo slabe reči, kakor za pijančevanje, za igre, za zabave, za plese itd. Korist, ki jo ima od časnika poedinec in vsa družina, je tolika, da se sploh ne da preceniti v denarju.

Če to trdimo, smo si v svesti, da velja to samo za dobre časnike. Slabi listi in slabi časniki povzročajo veliko škodo v duhovnem

in moralnem oziru, ki se sploh ne da preceniti z merilom plačane naročnine. S slabim čtivom se oslabljujejo in uničujejo vera, krepostnost in poštenost, torej dobrine, ki se ne dajo nadomestiti, in kojih izguba pomeni za človeka največjo nesrečo za čas in večnost. Veliki slovenski prosvetitelj škof Anton Martin Slomšek, ki je eden izmed največjih in najpožrtvovalnejših prijateljev slovenskega tiska (slovenskih knjig, časnikov in listov), je izjavil tole ostro sodbo: »Najhujše zlo naše dobe je popačeno in zlorabljeno časnikarstvo in njega sad razširjanje zlobnih knjižur in pohujšljivih dnevnikov.«

Ker so slabi listi, dnevniki in tedniki največje zlo, je dolžnost vsakega kristjana, ki mu jo nalaga zapoved ljubezni do sebe in do bližnjega, da izdelkom slabega tiska — nekrščanskim knjigam, časnikom in listom —

brani vstop v lastno hišo in v hiše drugih. Škof Slomšek veleva, da je treba proti takšnim knjigam in listom nastopati kakor proti kužnim smetam. V njih so zastrupljeni, pogubljenji in smrt noseči bacili. Kateri oče in katera mati bi mogla biti tako brezvestna do lastnih otrok, da bi jim dovolila ali celo predložila hrano, ki je — da se poslužimo Slomškovih besed — z duhovnim strupom pomešana? In kakšno je tisto rodo- in domoljubje, ki z razširjanjem protivrskega in protikrščanskega čtiva ubija med ljudstvom, osobito med mladino vsak idealizem ter uničuje življenjsko silo naroda?!

Rodo- in domoljubni, s pravim krščanskim duhom prešinjeni časniki so prava dobrota za ljudstvo. Seznanjajo ga z vsem, kar je potrebno in koristno, poučujejo ga v krščanskih resnicah kot življenjskih smernicah, vzgajajo

Jaz varujem Vašo kožo!

Rdeča, hrapava in spokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate, in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucalite« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

Ura, ki vedno prehitva. To velja samo za eno uro, in sicer za uro v mestni hiši v Gerlitzu na Šleskem. Tista ura vedno prehitva in nikdar ne kaže pravega časa. Gerliška mestna ura namerno prehitva še danes, ker je to spomin na dogodek iz leta 1453. Nobeni občinski očetje ne morejo vsem občanom ustrediti. Če enim ugrade, drugim ni kaj prav. Tako je med občani vedno nekaj nezadovoljstev. Isto je bilo tudi v Gerlitzu. Nezadovoljnejši so leta 1453. sklenili, da bodo pobili vse občinske očete in da bodo odslej v občini tako vladali, kakor je njim prav. Sklenili so pobiti vse občinske očete pri izhodu iz občinske hiše točno opoldne. Neki nezadovoljnejši, ki ni bil tako hudo nezadovoljen,

Glasovi »z drugega sveta«

»Naju ne, pač pa grofove. Pod tistim stavkom je bila letnica iz sedemnajstega stoletja. Tako imajo tiste besede bolj skrivnostni pomen in »tičnik je imel namen, v članih grofovske družine vzbuditi vero v sodelovanje nadnaravnih moči.«

»To bi bil višek podlosti!« sem ogorčeno odvrnil. Detektiv ni odgovoril. Nekaj časa je molče sedel, zatopljen v razmišljanje. Potem pa je dejal:

»Pokaži mi še enkrat tisto kroniko!«
Podal sem mu knjigo. Nato je stopil k oknu in pozorno prebral zadnji stavek z ostalim besedilom. Čez čas se je obrnil k meni in me vprašal:

»Je zadnji stavek pristen?«
Nekaj časa sem gledal, nato pa odvrnil:

»Zdi se mi, da je.«
»Da, zdi se, toda vedeti moraš, da se s pomočjo kemičnih sredstev da doseči to, da tudi nova pisava izgleda stara. Jaz skoraj glavo stavim na to, da se je v tem primeru to zgodilo. In če je tako, je vprašanje, kdo je bil pripisatelj tistega stavka? To je morala biti oseba, ki pozna zgodovino grofovske družine.«

Jaz sem ga osuplo pogledal in skoraj s strahom vprašal:

»Ali misliš, da je celo v grofovi družini sami kdo...«

Stavka si nisem upal izgovoriti do konca.

Šnips je skromiznil in odgovoril:

»Ne moremo vedeti. Zločinci se najdejo v vseh družabnih krogih in v tem primeru vsi znaki kažejo, da imamo opravka z zločincem, ki brez dvoma zavzema visok položaj in je zelo prebrisan.«

Jaz sem se spet podal na delo, Šnips pa je odšel.

4.

Minilo je nekaj dni, ne da bi se zgodilo kaj posebnega ali da bi Šnips odkril kaj važnega.

Bilo je soparnega, oblačnega večera. Šnips in jaz sva v knjižnici delala. Detektiv je pozvonil in naročil slugi, ki je vstopil, naj prinese steklenico penečega vina (šampanjca).

Služabnik je prinesel vino in ga položil na mizo. P-njegovem odhodu sva sedla k mizi. Šnips je nekaj časa molčal, potem pa je naglo pogledal in si položil kazalec na ustnice, kakor da bi mi hotel ukazati, naj molčim. Sam pa mi je začel razlagati neko jezikovno stvar. Pri tem je s svinčnikom, ki ga je držal v roki, kazal na kovinasto vedro, v katerem se je hladila vinska steklenica. Vedro je bilo svetlo in v njem so se videla vrata, ki so bila za najinim hrbtom. Vrata so bila zagrnjena s težko zaveso.

Jaz sem pozorno pogledal in videl, kako se je